annonse

Abort ble diskutert mye friere for 15 år siden. Nyansene forsvinner i moralsk indignasjon | Henrik Syse

Abortloven tåler spørsmål. Vi må møte dilemmaene med ydmykhet.

DEBATT

FOTO: Signe Dons

Å fremstille KrFs syn på abort som angrep på kvinners rettigheter, er i beste fall ensidig, mener Henrik Syse.

Henrik Syse
Filosof

2. feb. 2019 13:09

annonse

Noen ganger støter vi på reelle dilemmaer, der det finnes sterke argumenter for eller imot begge (eller alle) løsninger som foreslås. Uansett hva man velger, er det noe som ofres, eller noe som kan gå galt. I diskusjoner om dilemmaer vil noen helle mer den ene veien, noen den andre.

Begge kan ha vektige argumenter. Men den perfekte løsning finnes ikke.

Idet man benekter at det i slike saker er noe dilemma involvert overhodet, kan det skje noe dramatisk. Da kan vi miste av syne grunnleggende problemstillinger. Det kan ha skjebnesvangre konsekvenser.

I ettertid ser vi at avviklingen av slaveriet (en institusjon som i høyeste grad ennå eksisterer) slett ikke utgjorde noe dilemma.

Det var (og er) overhodet ikke riktig å snakke om et «dilemma» mellom hensynet til slavene på den ene siden og hensynet til en fungerende økonomi på den andre. Det ene hensynet telte – og teller – så mye sterkere at det faktisk er direkte umoralsk å kalle det et dilemma.

Men i andre saker består dilemmaene. Løsninger må finnes, men de kan vanskelig bli perfekte eller uproblematiske, for begge veier finnes det viktige hensyn.

Elisabeth Nissen Eide: Kvinners reproduktive helse blir et politisk forhandlingskort. Det krever protest. Med utestemme.

Abortdilemmaet

I diskusjonen om abort har det vært vanlig å si at man står overfor minst to slike motstridende hensyn.

annonse

Det ene gjelder beskyttelsen av kvinners rettigheter i reproduktive spørsmål, herunder kvinners og familiers mulighet til å ha kontroll over sitt familieliv og sikre beskyttelse for sin helse, ikke minst når man befinner seg i en ekstremt vanskelig situasjon.

På den andre siden har vi hensynet til det ufødte liv, kombinert med konsekvensene det kan ha når man får stadig større muligheter til å velge ut nøyaktig hvilke fostre som skal bæres frem, endog basert på reell kunnskap om fosterets fremtidige muligheter.

Da barnet var født, fikk Kari-Ann et laken kastet over ansiktet. Sønnen skulle adopteres bort og hun skulle ikke se ham.

Høyre- og venstresiden var forenet

For 15 år siden satt jeg i det som den gang het Bioteknologinemnda. Vi kunne allerede da se hvordan nye muligheter innen bioteknologien åpnet for en langt mer gjennomgripende diagnostisering og utplukking av fostre, basert på deres mulige sykdommer og mer generelt deres egenskaper. Jeg husker godt hvordan mange fra både den politiske høyre- og den politiske venstresiden var forenet i en forsiktig og prøvende holdning.

Selvbestemt abort var riktignok et faktum og et tilbakelagt kapittel for mange, antagelig de fleste, om ikke annet fordi oppslutningen om loven var så høy. Men det var frykt for et samfunn der det blir lettere å velge akkurat hvilke barn og hvilke egenskaper man vil ha. Og skepsisen var slett ikke bare blant de kristne.

Dilemmaene som ligger i skjæringspunktet mellom selvbestemt abort på den ene siden og økt kunnskap og flere teknologiske muligheter på den andre, ble levende og nyansert diskutert.

Janne Haaland Matlary: Det er et meningstyranni i abortdebatten

Ensidig kritikk av KrFs abortsyn

Det er interessant å se hvordan Kristelig Folkeparti, som i dag formulerer og målbærer noe av denne skepsisen, blir skjelt ut som bakstreversk og kvinnefiendtlig. I realiteten er det jo KrF som har flyttet seg fra skanse til skanse – fra et syn som sier at fosteret hele veien skal ha beskyttelse, til en ganske utbredt aksept av at abortloven i all hovedsak står fast.

Å fremstille KrFs syn på tvillingaborter og paragraf 2c som grunnleggende angrep på kvinners rettigheter, er i beste fall ensidig.

Ja, når jeg hører den moralske indignasjon som målbæres av mange på venstresiden som er oppriktig opptatt av mangfold og beskyttelsen av den svake, blir jeg forvirret. For de ser vel at dette utgjør reelle dilemmaer, ikke bare for individet, som de gjerne snakker om (og vil skyve alt ansvar over på), men også for hele samfunnet? Man kan vel være tilhenger av dagens lov og støtte dem som tar abort, og samtidig se at utviklingen stiller oss overfor betydelige utfordringer?

Hadia Tajik: Kvinner nektes kunnskap om egen kropp

Abortloven tåler skepsis

Med den sikre status som abortloven i praksis har i dag, bør de som er opptatt av beskyttelse av samfunnets svakeste og respekt for annerledeshet og menneskeverd, i hvert fall være åpne for at KrF, sammen med enkelte i bl.a. Høyre og Senterpartiet, stiller noen viktige spørsmål. Det kan ha betydelige konsekvenser dersom vi ikke tar deres skepsis og forsiktighet på alvor i det hele tatt.

For 15 til 20 år siden hørte jeg vektige stemmer også i SV-kretser målbære dette. Nå sier de ikke et ord.

Jeg ønsker ikke å stoppe en viktig og vanskelig abortdebatt, tvert om. Og min hensikt er ikke her å ta stilling den ene eller andre veien. Jeg har dessuten stor respekt for engasjementet og følelsene som er involvert, og skjebnene som det handler om. Jeg vil bare at vi ydmykt skal lytte, og at vi skal huske at i dilemmasituasjoner vil den beste løsning alltid være den som tør å ta innover seg den andre sidens gode argumenter.

Følg og delta i debattene hos Aftenposten meninger på Facebook og Twitter

Les flere saker om abort her:

Kort sagt, søndag 3. februar

Kvinner nektes kunnskap om egen kropp

Abort blir hovedparole i Oslos 8. mars-tog

Høie ut mot Støre i abortstriden

Kan ikke de som mener at tvillingabort er barbarisk få lov til å kjempe for at dette skal avskaffes?

Kvinners reproduktive helse blir et politisk forhandlingskort. Det krever protest. Med utestemme.

Se flere artikler

Fikk du med deg disse sakene?

Anbefalte saker fra debattredaksjonen:

Jo, trening hjelper hvis du vil gå ned i vekt

Les Martin Norums kronikk.

Årets Davos-forum defineres av dem som ikke er der

Øystein K. Langberg kommenterer.

Slik kutter du ut kaffen

Tegnehanne har oppskriften.

Slik ser Nav verden

Nav-sjef Sigrun Vågeng løfter frem tre utfordringer for velferdsstaten

Eliten er de andre

Norsk elitedebatt forblir en svarteperkonkurranse, skriver Andreas Slettholm.

Gamer-mamma: Kjefting og spilletider fungerte ikke. Så endret jeg strategi.

Hvem var medskyldige? Hele Europa debatterer andre verdenskrig.

Les Ingrid Brekkes analyse.

ABORT +

BIOTEKNOLOGI +

FAMILIE +

annonse

53 kommentarer

POPULÆRE

Velkommen til debatt! Vi er glade for dine bidrag, men vær vennlig og bruk fullt navn. Les mer her. Innlegg blir løpende moderert.

Si din mening, Torgeir Oma!

PUBLISER KOMMENTAR

roger

for 2 dager siden

Venstresiden har kommet med en bønn om saklig debatt. Parolene for årets 8.mars-tog i Oslo viser dessverre at venstresiden ikke er i stand til å opptre saklig og etterrettelig. De møter seg selv i døren så det smeller i abortsaken.

Roger Johansen

Svar 22 Anbefaler

Niri Baklid

svarte roger for 2 dager siden (redigert)

Motstandarar av sjølbstemt abort er kanskje ikkje klar over det sjøl:

Men dei er dømt til å tape - av den enkle grunn at etter 40 år med sjølbestemt abort,

klarer ikkje reaksjonære krefter å gjenopplive undertrykkinga av kvinnene.

Svar 1 Anbefaler

SE 8 FLERE SVAR

Thomas Rieber-Mohn

for 2 dager siden

Syse har gode poenger syntes jeg. Ikke bare i denne debatten, men i mange av de større debattene som pågår i vår tid. Det er så svart/hvitt, at selv den som prøver å nyansere bildet litt, fort ender med å nærmest bli demonisert av begge ytterkanter. Det gjelder i den nevnte abortdebatten, men også når det kommer til klima eller innvandring. Det finnes ingen nyanser eller kompromisser.

Det er som om begge sider i disse debattene er fullstendig døve for at det finnes dilemmaer eller at "den... Vis mer

Svar 16 Anbefaler

Sissel Maureen Østdahl

svarte Thomas Rieber-Mohn for 2 dager siden (redigert)

Meget godt skrevet.

En liten digresjon ang. møte mellom forskjellige meninger:

Jeg har lyst til å vise til to artikler i VG vedr. FNs høykommisær for flyktninger Filippo Grandi's nylige besøk i Norge. Den første artikkelen med bilde av Grandi og Jan Egeland sto i VG i forgårs. Selv om den for en stor del refererte Grandis uttalelser under besøket, fremsto artikkelen svært ensidig vinklet. Grandi kritiserte Norge både for ikke å ha bidratt med nok bistand tidligere og for ikke å ta imot mer enn... Vis mer

Svar 11 Anbefaler

SE 6 FLERE SVAR

SE 12 FLERE KOMMENTARER

LES OGSÅ

To partier har styrt landet i 27 år. Nå kan det være slutt.

Maduro avviser EU-lands ultimatum

Mulla Krekars advokat varsler kamp mot norske myndigheter

– Høyres T-baneforsinkelse er et angrep på Groruddalen

Maduro advarer mot borgerkrig i Venezuela

Her NM-debuterer Klæbos lillesøster

ADRESSE
Akersgata 55, 0180 OSLO

SJEFREDAKTØR OG ADMINISTRERENDE DIREKTØR
Espen Egil Hansen

POLITISK REDAKTØR
Trine Eilertsen

NYHETSREDAKTØR
Tone Tveøy Strøm-Gundersen

KULTURREDAKTØR
Sarah Sørheim

FEATUREREDAKTØR
Lillian Vambheim

UTVIKLINGSREDAKTØR
Eirik Hammersmark Winsnes

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. © Aftenposten. ACAP-beskyttet. Personvernpolicy og cookies. Aftenposten arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.